

ASPI veiklos kokybės vertinimo kriterijai ir kokybės vertinimo politika ateityje

Strateginio planavimo ir valdymo skyriaus vedėja Raimonda Janonienė

2022 m. vasario 17 d.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

ASPĮ veiklos kokybės ir efektyvumo vertinimas. Teisinis pagrindas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymas (2 straipsnis):

Kokybiškos sveikatos priežiūros paslaugos – prieinamos, saugios, veiksmingos sveikatos stiprinimo, ligų prevencijos, diagnostikos, ligonių gydymo ir slaugos paslaugos, kurias tinkamam pacientui, **tinkamu laiku, tinkamoje vietoje suteikia tinkamas sveikatos priežiūros specialistas** ar sveikatos priežiūros specialistų komanda pagal šiuolaikinio medicinos ir slaugos mokslo lygį ir gerą patirtį, atsižvelgdami į paslaugos teikėjo galimybes ir **paciento poreikius bei lūkesčius**, juos tenkindami ar viršydami.

Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymas (3 straipsnis):

1. Pacientas turi teisę į kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas
2. Kokybiškų sveikatos priežiūros paslaugų rodiklius ir jų turinio reikalavimus nustato sveikatos apsaugos ministras.

Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas (15² straipsnis).

LNSS viešųjų įstaigų ir LNSS biudžetinių įstaigų, teikiančių asmens sveikatos priežiūros paslaugas, veiklos rezultatų vertinimas

Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 15 (2) str.

5 veiklos finansinių rezultatų vertinimo rodikliai

- 1) įstaigos praėjusių metų veiklos rezultatų ataskaitoje nurodytas pajamų ir sąnaudų skirtumas;
- 2) įstaigos sąnaudų darbo užmokesčiui dalis;
- 3) įstaigos sąnaudų valdymo išlaidoms dalis;
- 4) įstaigos finansinių įsipareigojimų dalis nuo metinio įstaigos biudžeto;
- 5) papildomų finansavimo šaltinių pritraukimas;

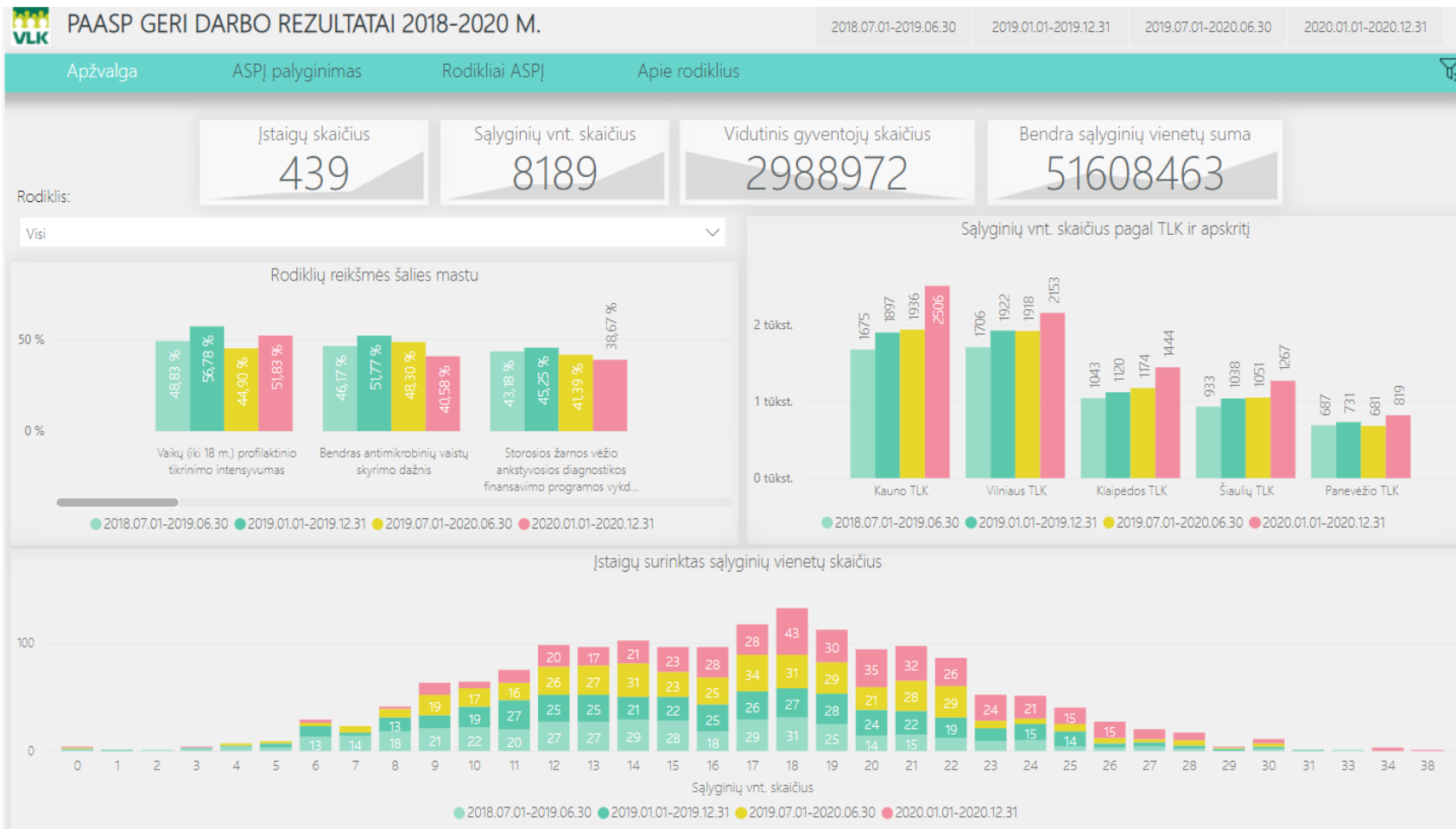
12 veiklos rezultatų vertinimo rodiklių

- 1) pacientų teigiamai įvertintų įstaigoje suteiktų paslaugų skaičiaus dalis pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytas paslaugų grupes;
- 2) įstaigoje gautų pacientų skundų dėl įstaigoje suteiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų skaičius per metus ir pagrįstų skundų dalis;
- 3) įstaigoje gautų pagrįstų skundų dalis nuo visų įstaigoje suteiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų skaičiaus per metus pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytas paslaugų grupes;
- 4) įstaigoje taikomos kovos su korupcija priemonės;
- 5) informacinių technologijų diegimo ir plėtros lygis;
- 6) įstaigoje suteiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų skaičius per ketvirtį ir per metus pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytas paslaugų grupes;
- 7) vidutinis laikas nuo paciento kreipimosi į įstaigą dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugos suteikimo momento iki paskirto paslaugos gavimo laiko pagal sveikatos paslaugos ministro nustatytas paslaugų grupes;
- 8) įstaigoje dirbančių darbuotojų ir etatų skaičius ir įstaigoje suteiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų skaičius per metus;
- 9) vidutinė hospitalizuotų pacientų gydymo trukmė įstaigoje pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytas paslaugų grupes;
- 10) lovos užimtumo rodiklis įstaigoje pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytas paslaugų grupes;
- 11) įstaigoje iš PSDF biudžeto lėšų apmokėtų brangiųjų tyrimų ir procedūrų, kurių stebėseną atliekama, skaičius, medicinos priemonių, kuriomis atlikti brangieji tyrimai ir procedūros, panaudojimo efektyvumas;
- 12) papildomi sveikatos apsaugos ministro nustatyti įstaigų veiklos rezultatų vertinimo rodikliai.

ASPĮ veiklos vertinimas

- Veiklos rezultatų vertinimo rodiklių siektinos reikšmės tvirtinamos kartą metuose;
- Veiklos rezultatų vertinimo rodiklių siektinos reikšmės nustatomos 4 LNSS viešųjų ir biudžetinių įstaigų, teikiančių asmens sveikatos priežiūros paslaugas, grupėms, kurias bendrai sudaro ~230 įstaigų;
- Bendras veiklos rezultatų vertinimo rodiklių skaičius bei jiems nustatytų siektinų reikšmių skaičius kasmet kinta;
- ASPĮ ataskaitos apie LNSS viešųjų ir biudžetinių įstaigų, teikiančių asmens sveikatos priežiūros paslaugas, veiklos rezultatų vertinimo rodiklių atitinkamų metų siektinų reikšmių įvykdymo rezultatus teikiamos įstaigos steigėjui (dalininkui) (steigėjams (dalininkams) ar savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai kiekvienais metais iki kovo 1 d.
- **Vertinimo rezultatai taikomi:**
  - atliekant LNSS viešųjų ir biudžetinių įstaigų, teikiančių asmens sveikatos priežiūros paslaugas, **palyginimą** pagal LNSS viešųjų ir biudžetinių įstaigų, teikiančių asmens sveikatos priežiūros paslaugas, veiklos rezultatų vertinimo rodiklių atitinkamų metų siektinų reikšmių įvykdymo rezultatus;
  - **apskaičiuojant LNSS viešųjų įstaigų vadovaujančiųjų darbuotojų mėnesinio darbo užmokesčio kintamosios dalies dydį.**

PAASP įstaigų veiklos efektyvumo vertinimas

PAASP įstaigos yra skatinamos už gerus darbo rezultatus pagal 16 rodiklių kurie apima profilaktinių priemonių taikymą, lėtinių ligų priežiūrą, racionalų antimikrobinų vaistų skyrimą, prevencijos priemonių vykdymą ir kt.

XVIII-osios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa

Projektas:

Asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybės gerinimas - „Kokybės užtikrinimo ir gerinimo pokyčiai būtų sistemiskai planuojami, įgyvendinami ir matuojami objektyviais rodikliais“

Veiksmai:

4.2.1. Išanalizuoti teisės aktus, reglamentuojančius asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, **parengti ir patvirtinti veiksmų planą, kuriame būtų numatytos priemonės, skirtos nepageidaujamų įvykių stebėsenai ir prevencijai, sveikatos paslaugų prieinamumo gerinimui ir kokybės vertinimui**, ir pradėti jas įgyvendinti;

4.2.2. **Parengti ir priimti Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo pakeitimo įstatymą** – įteisinti LNSS viešųjų įstaigų ir LNSS biudžetinių įstaigų, teikiančių asmens sveikatos priežiūros paslaugas, naujus veiklos rezultatų ir kokybės matavimo rodiklius, pasiūlytus atsižvelgiant į kokybės vertinimo gerąsias tarptautines praktikas.

**Sudaryta darbo grupė
(2021-09-16 įsakymas Nr. V-
2093 „Dėl darbo grupės
Lietuvos Respublikos
Vyriausybės programos
nuostatų įgyvendinimo
plano priemonėms
įgyvendinti sudarymo“**

- Išanalizavo galiojančius teisės aktus, reglamentuojančius asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybės ir efektyvumo vertinimą;
- Susitiko su **socialiniais partneriais** (Jaunųjų gydytojų asociacijos, Lietuvos gydytojų vadovų sąjungos) ir **gydymo įstaigų atstovais** (VšĮ Joniškio ligoninės, VšĮ Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Kauno ligoninės, Respublikinės Vilniaus universitetinės ligoninės) aptarti jų pateiktus siūlymus dėl galimų Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos viešųjų ir biudžetinių įstaigų, teikiančių asmens sveikatos priežiūros paslaugas, veiklos rezultatų ir kokybės vertinimo rodiklių nustatymo;
- Išanalizavo 2021 m. įgyvendinto **Sveikatos sistemos veiklos rezultatų vertinimo (HSPA) modelio sukūrimo projekto** rezultatus.

Kokybės rodikliai teisės aktuose

Įsakymai (SAM, VLK),
kuriuose nustatyti
kokybės rodikliai

18
įsakymų

Rodiklių grupės:

Bendrieji
(6 įsakymai)

Specialieji
(12 įsakymų)

Rodikliai pagal
paslaugų teikimo
pobūdį ir ligų grupes

Ambulatorinių
paslaugų teikimui
(4 įsak.)

Stacionarinių
paslaugų teikimui
(2 įsak.)

Kardiologijos, onkologijos,
galvos smegenų insulto,
sunkių traumų, GMP,
skubios pagalbos, nėščiųjų,
gimdyvių ir naujagimių,
diabeto, laboratorinės
diagnostikos

Kokybės ir efektyvumo
rodikliai nustatyti SAM
teisės aktuose

ASPĮ, teikiančioms
ambulatorines sveikatos
prižiūros paslaugas

- SAM 2018-04-16 įsakymas Nr. V-419 „Dėl asmens sveikatos priežiūros įstaigų, teikiančių ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, veiklos kokybės ir efektyvumo vertinimo rodiklių sąrašo ir šių rodiklių duomenų suvestinių formų patvirtinimo“ (**15 kokybės rodiklių, 10 efektyvumo rodiklių**)
- SAM 2007-12-14 įsakymas Nr. V-1026 „Dėl Ambulatorinių slaugos paslaugų namuose teikimo reikalavimų ir šių paslaugų apmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (VI skyrius) (**3 kokybės rodikliai**)
- SAM 2021-12-20 d. įsakymas Nr. V-2893 „Dėl išvengiamų hospitalizacijų rodiklių sąrašo ir išvengiamų hospitalizacijų rodiklių skaičiavimo metodikos patvirtinimo“ (**56 kokybės rodikliai**)
- 2005-12-05 įsakymas Nr. V-943 „Dėl Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo organizavimo ir šių paslaugų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašo tvirtinimo“ (**16 gerų PAASP rezultatų rodikliai**).

Kokybės ir efektyvumo rodikliai nustatyti SAM teisės aktuose

ASPĮ, teikiančioms stacionarines sveikatos priežiūros paslaugas

- SAM 2012-11-29 įsakymas Nr. V-1073 „Dėl asmens sveikatos priežiūros įstaigų, teikiančių stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, veiklos kokybės ir efektyvumo vertinimo rodiklių sąrašų ir šių rodiklių duomenų suvestinių formų patvirtinimo“ (**13 kokybės, 8 efektyvumo rodikliai**)
- SAM 2014-07-16 įsakymas Nr. V-814 „Dėl nacionalinės vėžio profilaktikos ir kontrolės 2014-2025 metų programos patvirtinimo“, (**10 kokybės, 2 prieinamumo rodikliai**)
- SAM 2018 m. liepos 19 d. įsakymas Nr. V-824 „Dėl Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sunkių traumų atvejais tvarkos aprašo patvirtinimo“, 7 priedas, (**2 kokybės, 3 prieinamumo rodikliai**)
- SAM 2014 m. sausio 20 d. įsakymas Nr. V-40 „Dėl Asmens sveikatos priežiūros paslaugų įtariant ar diagnozavus ūminį galvos smegenų insultą teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 4 priedas (**8 kokybės rodikliai**)
- SAM 2019 m. gruodžio 18 d. įsakymas Nr. V-1473 „Dėl skubiosios medicinos pagalbos skyrių veiklos kokybės ir efektyvumo vertinimo rodiklių sąrašų patvirtinimo“ (**10 kokybės, 9 prieinamumo rodikliai**)
- SAM 2020-11-10 įsakymas Nr. V-2572 „Dėl Laboratorinės diagnostikos paslaugų prieinamumo ir kokybės rodiklių ir jų stebėsenos tvarkos aprašo patvirtinimo“, (**1 prieinamumo, 7 kokybės rodikliai**)
- SAM 2015-11-24 d. įsakymas Nr. V-1330 „Dėl gydytojo kardiologo ir slaugytojo konsultacijos, į kurią įeina ir paciento mokymas, teikimo asmenims, sergantiems širdies nepakankamumu, reikalavimų aprašo patvirtinimo“, (**7 kokybės, 9 prieinamumo rodikliai**)
- SAM 2017-07-03 įsakymas Nr. V-940 „Dėl Sveikatos priežiūros paslaugų, teikiamų ūminio miokardo infarkto be ST segmento pakilimo (TLK-10-AM I 21.4) atveju, prieinamumo gerinimo ir šia liga sergančių pacientų srautų valdymo reikalavimų patvirtinimo“, (**10 kokybės rodiklių**)
- SAM 2017-02-17 įsakymas Nr. V-156 „Dėl Onkologinių ligų diagnostikos ir gydymo paslaugų prieinamumo ir kokybės rodiklių ir jų stebėsenos tvarkos aprašo patvirtinimo“, (**7 kokybės rodikliai, 8 prieinamumo**)
- SAM 2014-02-7 m. įsakymas Nr. V-244 „Dėl sveikatos priežiūros paslaugų, teikiamų ūminio miokardo infarkto su st segmento pakilimu atveju, prieinamumo gerinimo ir šia liga sergančių ligonių srautų valdymo reikalavimų patvirtinimo“ (**10 kokybės rodiklių**)
- VLK 2019-11-28 d. įsakymas Nr. 1K-264 „Dėl Stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų veiklos kokybės ir efektyvumo vertinimo rodiklių sąrašo, šių rodiklių reikšmių skaičiavimo metodikos ir duomenų apie pasiektas šių rodiklių reikšmes suvestinės formos patvirtinimo“, (**5 kokybės, 6 efektyvumo rodikliai**)
- SAM 2010-12-27 įsakymas Nr. V-1131 „Dėl greitosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo ir jų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (VI skyrius), (**2 efektyvumo rodikliai**)
- SAM 2021-03-23 įsakymas Nr. V-619 "Dėl Sveikatos priežiūros paslaugų, teikiamų asmenims, sergantiems cukriniu diabetu, prieinamumo ir kokybės rodiklių ir jų stebėsenos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (**9 kokybės, 2 prieinamumo rodikliai**)

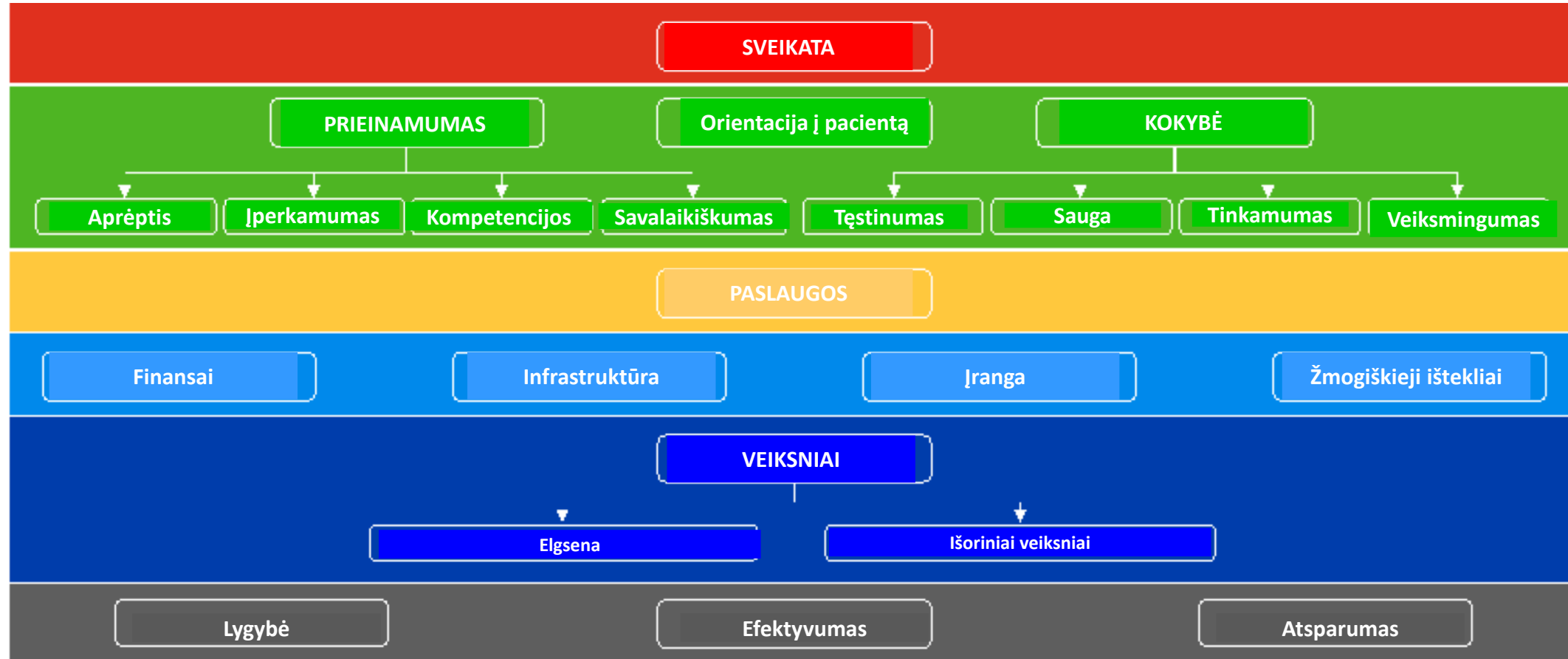
HSPA projektas

2020-2021 m. Sveikatos apsaugos ministerija įgyvendino Struktūrinės sveikatos reformos paramos programos projektą „*Development of country specific health system performance assessment (HSPA) framework in Lithuania*“ (liet. „*Šalies sveikatos sistemos veiklos vertinimo modelio sukūrimas Lietuvoje*“), kurio tikslas – sukurti vieningą Lietuvos sveikatos sistemos veiklos vertinimo modelį, atrenkant aktualiausius Lietuvos kontekstui rodiklius pagal tematinės grupes ir hierarchinius lygius.

Pasiūlytas LNSS veiklos vertinimo modelis

Legend:

OUTCOMES

OUTPUTS

PROCESSES

INPUTS

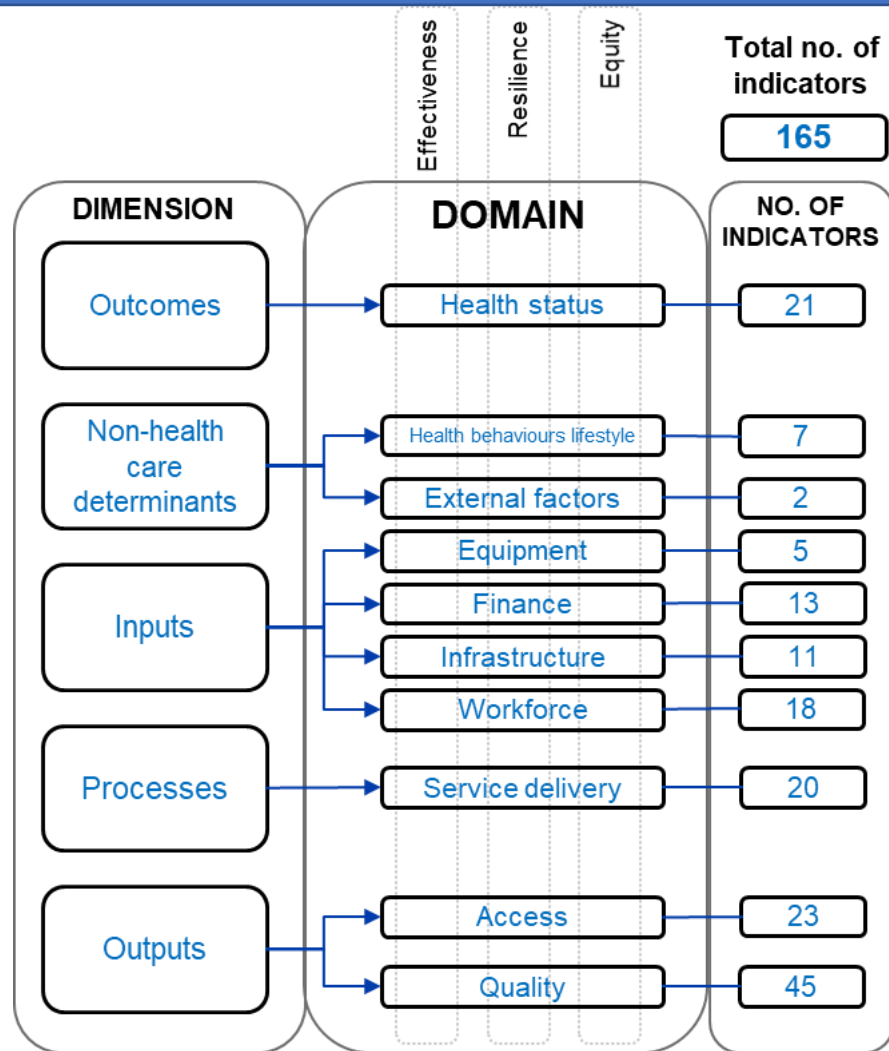
NON-HEALTH DETERMINANTS

CROSS-CUTTING SECTIONS

Pasiūlytas LNSS veiklos vertinimo modelis

STRUKTŪRA

RODIKLIŲ RINKINIO PAGAL VERTINIMO SRITIS PAVYZDYS

Quality	Appropriateness	Outputs	Share of patients who received medication and non-medication treatment together
Quality	Appropriateness	Outputs	Share of patients receiving more than 2 psychotropic drugs
Quality	Appropriateness	Outputs	Polypharmacy among the elderly
Quality	Appropriateness	Outputs	Use of antibiotics
Quality	Appropriateness	Outputs	Frequency of cesarean sections
Quality	Appropriateness	Outputs	Share of developed diagnostic and treatment standards
Quality	Effectiveness	Outputs	Effective control of glycosylated hemoglobin in patients with type 2 diabetes
Quality	Effectiveness	Outputs	5-year breast cancer survival
Quality	Effectiveness	Outputs	5-year cervix uteri cancer survival
Quality	Effectiveness	Outputs	5-year colon cancer survival
Quality	Effectiveness	Outputs	Share of stage 1 breast cancer cases detected during prevention programme from all the cases detected during the year
Quality	Effectiveness	Outputs	Share of stage 1 cervix uteri cancer cases detected during prevention programme from all the cases detected during the year
Quality	Effectiveness	Outputs	Share of stage 1 colon and rectum cancer cases detected during prevention programmes from all the cases detected during the year
Quality	Effectiveness	Outputs	Number of effective organ donors
Quality	Effectiveness	Outputs	Mortality that could have been avoided by treatment measures
Quality	Effectiveness	Outputs	Mortality that could have been avoided by preventable measures
Quality	Effectiveness	Outputs	Mortality during active treatment by disease group
Quality	Effectiveness	Outputs	Mortality within 30 days of hospitalization
Quality	Effectiveness	Outputs	Mortality in 30 days post-hospitalization from ischemic stroke
Quality	Effectiveness	Outputs	Incidence of bedsores

Kodėl reikia pokyčių ASPĮ veiklos vertinime?

- Įstatyme įtvirtinti rodikliai - trūksta aiškumo ką turimais rodikliais norime matuoti ir vertinti;
- Daliai rodiklių nėra galimybės nustatyti siektinų reikšmių;
- Siektinos reikšmės nustatomos įstaigų grupei;
- Rodiklių reikšmių rinkimas nėra automatizuotas – papildoma našta ASPĮ ir SAM;
- Trūksta rodiklių leidžiančių vertinti stacionarines sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių ASPĮ veiklą;
- Rodiklių naudojimas nėra aiškiai susietas su vertinamomis sritimis – trūksta loginių sąsajų;
- ASPĮ procesų skaitmenizacijos plėtra sudaro palankias prielaidas pirminių duomenų naudojimui;

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Planuojami pokyčiai

- **Keisti Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 15² str. atsisakant konkrečių rodiklių sąrašo; įtvirtinant pagrindines ASPĮ veiklos vertinimo sritis; vadovų DU kintamosios dalies nustatymą susiejant su metinėmis užduotimis vadovui.**
- **Konsoliduoti poįstatyminius teisės aktus, nustatančius stebimus rodiklius ir jų apskaičiavimo metodiką;**
- **Remiantis HSPA projekto rezultatais, socialinių partnerių siūlymais parengti ASPĮ veiklos vertinimo rodiklių sąrašą;**
- **Paskirti atsakingą instituciją už ASPĮ veiklos vertinimą ir stebėseną;**

Suplanuoti darbai

XVIII-osios LRV Programos veiksmai:

- 4.2.4. Sukurti ir įdiegti pacientų grįžtamojo ryšio (įskaitant pacientų pasitenkinimą) apie suteiktas sveikatos priežiūros paslaugas vertinimo įrankį pasirinktose ASPĮ, panaudojant informacines technologijas – 2023 IV ketv.
- 4.5.4. Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir didinti jų prieinamumą: įgyvendinti organizacines ir technines priemones, skirtas apsilankymų pas sveikatos priežiūros specialistus stebėsenos procesams gerinti, išplėsti ESPBI IS skaitmeninę sveikatos istoriją, kurti naujus funkcionalumus ir užtikrinti išankstinės pacientų registracijos informacinės sistemos (IPR IS) naudojimą nacionaliniu lygiu – 2023 III ketv.

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas „Naujos kartos Lietuva“ suplanuota investicija – sukurti kompleksinį sveikatos priežiūros paslaugų kokybės vertinimo modelį (rodiklių švieslentę)

- Tikslas – įvertinti visuomenės sveikatos tarnybų, pirminės sveikatos priežiūros centrų ir ligoninių teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų efektyvumą ir kokybę ir sukurti sveikatos priežiūros įstaigų veiklos rezultatų palyginimo sistemą. Priemonė turi būti įgyvendinti iki 2024 II ketv.

„Kokybė niekada nėra atsitiktinumas, ji visada yra rezultatas - aukštų ketinimų, nuoširdžių pastangų, išmanaus vadovavimo ir meistriško atlikimo.

Tai išmintingas pasirinkimas iš daugelio alternatyvų“

William A.Foster